

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/A. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojene

Ob novem letu

Od nekdanj je navada, da ljudje, ko se poslavljajo staro in se približuje novo leto, delajo nekak tih obračun za minulih dvanajst mesecev, da se ob koncu leta ozro nazaj in skušajo prodreti temo, ki jim zakriva prihodnost. Tudi mi delamo vsako leto bilanco, štejemo izgube in pridobitve in končno vselej, ko ugotovimo, da se nam položaj spet ni izboljšal, vendarle zmeraj iznova upamo, da nam vsaj novo leto prinese olajšanje.

Minulo leto je bilo vse v znamenju Marta, boga vojne. Vse leto so nam bili živci napeti, da kar nismo mogli priti do miru. V nekkih dobah, kakor ravno o veliki noči, pa spet sredi poletja, je narasla ta napetost do skrajnosti. Končno je počilo. Evropa se je razdelila v sovražne tabore, kri lije v potokih, iz zraka sipljejo uničenje in vsa morja sveta so priče nasilnosti in neskončnega uničevanja. — Plaz vojnih grozot nevdružno drči naprej in zajema zmeraj širše kroge. Zdi se kakor požrešen polip, ki izteza svoje nenasitne lovce, da bi ujel in ugonobil še nove žrtve.

Jugoslavija je ostala doslej nevtalna in izven vojnih zapletov. Modrost naše vlade nam je ohranila najvišjo dobroto, ki jo moremo prav ceniti šele zdaj, namreč — mir. Neugodne posledice vojske se sicer tudi pri nas že poznajo: draginja narašča, pojavlja se pomanjkanje mnogih važnih predmetov, narodno gospodarstvo je ovirano, splošna negotovost onemogoča gospodarski razmah, država mora za nujno obrambo mejati izdajati velike zneske. Toda če primerjamo vse te neveselosti s trpljenjem in ogromnimi žrtvami vojskujočih se narodov, smo lahko hvaležni usodi, da nam je doslej prihranila to gorje.

Tako v takih razmerah niti čudno ni, da tudi naš stan ni dosegel tako rekoč nič od vsega, kar že leta in leta upravičeno zahteva. Izboljšanja življenjskih pogojev seveda nismo dosegli, nasprotno, odkar je začela rasti draginja, postaja obstanek nižjih in srednjih kategorij drž. uslužbenstva in upokojenec naravnost obupen. Zato smo morali vse naše stalne zahteve, kakor so: zakonsko zajamčena stalnost, avtomatsko napredovanje, izenačenje pokojnin vseh upokojenec, svoboda združevanja, postaviti v drugo vrsto. V prvi je naša soglasna zahteva po izboljšanju življenjskih sredstev, t. j. po izdatnem in takojšnjem zvišanju prejemkov, ki se pa morajo sproti in avtomatsko dvigati vzporedno z naraščanjem uradnega indeksa cen. Če bomo to našo poglavitno zahtevo znali vztrajno in z zadostnim podarkom zagovarjati, ni dvoma, da bomo prodrli z njo. —

Navzlic opisanim razmeram, ki bi morale slehernemu mislečemu tovarišu odpreti oči, da bi spoznal, kako je rešitev iz današnjih stisk možna le v složnem sodelovanju vseh nas, je vendarle zanimanje za stanovske organizacije prav malo poraslo, nasprotno, še zmanjšalo se je. Kje je iskati razloga temu pojavu? Stalna razočaranja, naraščajoče obubožanje in navidezna neuspešnost stanovske borbe, vse to rodi v malodušnih tovariših občutek popolne nebriznosti in apatije. Celo posamezni nekdanji agilni strokovni delavci postajajo plen popolnega nezanimanja, splošne omrtvelosti. Le redki se še zanimajo za lastna društva, strokovna glasila, za naše kulturne in gospodarske ustanove. Nezadovoljstvo se prenaša na vodstvo lastnih organi-

zacij, črnogledi in površni kritiki uničujejo tudi pri zvestejših pristaših vero v lastno moč in uspeh. Nihče od množestvilnih, ki ugotavljajo, da društva nič ne dosežejo, da je vse prizadevanje zaman, pa ne pomisli, da društva in organizacije in njihovi odbori ne morejo nikdar jamčiti za uspeh, temveč le za pošteno in vztrajno delo po najboljših močeh. Ne pomislijo pa tudi, kakšen bi bil šele naš položaj, če bi teh društev ne bilo.

V nebriznosti prednjačijo mladi tovariši. Med njimi je naravnost bela vrana, kdor kaže vsaj nekoliko zanimanja in gorečnosti za stanovsko gibanje, vsaj malce smisla za vzajemno, tovariško delo. Med njimi so mnogi, ki od starejših tovarišev veliko zahtevajo, sami pa niso pripravljeni na nobeno žrtev za skupnost. Prej je vsak pripravnik smatral za častno dolžnost, udeleževati se društvenega življenja, sodelovati v odborih, zdaj se je vse to korenito izpremenilo. Materializem je prevzel mladino tako zelo, da so pogledi v prihodnost res žalostni.

Ta pojav opažamo tudi mi. Naš list ima za naročnike prav izključno samo starejše in stare tovariše, mlajših je zelo malo, najmlajšega skoro nobenega. Kakor da list tem mladim tovarišem, ki šele stopajo v naš stan, sploh ni potreben. Ko stari naročniki in prijatelji lista pomrjo, bo njegova usoda zapečatená. Kako bo potem, ko ne bo več ne strokovnih društev, niti glasil, si tudi današnji mladi tovariši gotovo ne predstavljajo. Ni pa dvoma, da bo to v škodo stanu, ker vemo, da vsakdo dobi samo toliko, kolikor si pribori, kolikor izsili. Pribori si pa lahko stan marsikaj tudi s samimi prošnjami, že samó z javnimi opozorili, s trkanjem na vest javnosti, ker je moč javnega mnenja mnogo večja kakor si pa ljudje po večini mislijo.

Ni treba dokazovati, da je slovenskim aktivnim in upokojenim drž. uslužbencem potreben lasten osrednji, skupni list, ki je glasilo vseh službenih strok in kategorij in ki zbira pod svojim okriljem vse uslužbenstvo. Da bo mogel »Naš Glas« prestati sedanje hude čase, je treba, da se razširi v vrstah mlajših tovarišev, ker je prihodnost v rokah mladine. Treba bo vzgojiti mlade tovariše in jih prepričati o potrebi sodelovanja s starejšimi, jim pokazati vse uspešno delo, ki so ga organizacije doslej storile, in raztolmačiti potrebnost stanovskega neodvisnega tiska. Stari tovariši naj jim pomagajo z nasvetom, še bolj pa z vzgledom. Zato se obračamo na vse naše zveste stare prijatelje, ki so tekom desetletij dokazali svojo povezanost z »Našim Glasom«, naj skušajo pridobiti kar največ novih naročnikov iz vrst mladega naraščaja. Če jim to uspe, list ne bo propadel navzlic hudim časom in nenavadnim razmeram, v katerih živimo. Prav te okolnosti nas pa tudi silijo, da vzdržimo, ker je bolj kot kdaj dancs treba ohraniti edino vidno vez slovenskega državnega uslužbenstva, »Naš Glas«.

Če bomo v tem storili vsak svojo dolžnost, ni dvoma da bo uspeh ugoden. Upajmo, da nam bo novo leto bolj naklonjeno in da bo bilanca ob letu ugodnejša in da bomo z večjim mirom in gotovostjo mogli zreti novim časom nasproti. Predvsem si pa z vsemi drugimi sodržavljani kar najiskrenejše želimo, da nam ostane ohranjena največja dobrina — mir. Zato se glase letos naše novoletne čestitke:

Srečno in mirno novo leto!

Boj draginji

RESOLUCIJA

sklenjena na članskem zborovanju Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru dne 13. decembra 1939.

I. Cene najnujnejših življenjskih potrebščin so od zadnje redukcije plač leta 1935, znatno narasle. Krušna moka se je podražila za 25 %, koruzna moka za 28 %, koruzni zdrob za 37.5 %, mast za 33 %, slanina za 20 %, bučno olje za 50 %, namizno olje za 33 %, krompir za 100 %, fižol za 120 %, mleko za 70 %. Obleka se je podražila za 30 %, usnjeni izdelki pa s 1. decembrom t. l. po sklepu trgovske zbornice v Ljubljani za 15 % na bazi od 1. novembra t. l. Povprečen dvig cen pri nakupu najnujnejših potrebščin znaša torej 30 do 35 %.

II. Nujno je potrebno cene teh potrebščin regulirati tako, da bodo znosne za že itak nezadostne prejemke uslužbencev. V zvezi s tem dvigom cen so namreč prejemki državnih in samoupravnih uslužbencev, tako aktivnih, kakor prav posebno še upokojenec, docela premajhni in povzročajo stalno zadolžitev uslužbenstva, kar slabi njegovo materialno in moralno nezavisnost in ga tira v bedo in obup.

III. Kolikor bi pa državna uprava radi mednarodnih razmer ne mogla uspeti z nasilno regulacijo cen, mora pa nujno zvišati prejemke vsem aktiv-

nim in upokojenim uslužbencem v razmerju s povišanjem cen. Člani Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru računajo na uvidevnost samoupravnih teles, da bodo z vzgledom prednjačila in prejemke v tem smislu takoj regulirala.

IV. Člani nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru se usojajo ponovno predložiti zahtevo, da se Maribor, kot obmejno in industrijsko mesto s posebno občutnim valom draginje, uvrsti v prvi draginjski razred.

V. Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru je v teku 18-letnega obstoja dokazala, da je regulator cen najvažnejših življenjskih potrebščin in da je s svojim solidnim obratom vselej zadovoljila svoje članstvo. Na osnovi tega zaupanja se sklicuje na člen 12. uredbе o pobijanju draginje in prosi državno upravo, da se pri izvajanju tega člena spomni v prvi vrsti tudi nje, bodisi z dobavo živil po najnižjih tržnih cenah, bodisi z dolgoročnimi brezobrestnimi posojili.

V ostalem opozarjamo na predloge glede pobijanja draginje v spomenici, ki jo prilagamo.

Mariborska zadruga držav. uslužbencev šteje 5500 članov, med temi 4000 v Mariboru ter stavbnem okolju samem in je torej gotovo upravičen tolmač uslužbenstva in njegovih težnj.

Uradniški zakon je treba izboljšati

Pod prednjim naslovom je objavil zagrebški »Naš glas« članek s podnaslovom »Nadzadnjaške določbe je treba izločiti«. Zaradi zanimivosti prinašamo članek v prevodu.

Da bi se uradniško pravo poenotilo in bi se enotno začelo reševati uradniško vprašanje v naši državi, je bil dne 31. julija 1923. izdan poseben zakon o uradnikih in drugih civilnih uslužbencih, čigar veljavnost je bila postopoma raztegnjena tudi na druge nameščence v javni službi. V komisiji za sestavitev predloga tega zakona so sodelovale tudi uradniške organizacije s svojimi odposlanci, tako da se je slišala in deloma tudi upoštevala beseda prizadetih ob obravnavanju tega važnega vprašanja. Čeprav ob ti priliki niso upoštevali mnogih upravičenih uradniških zahtev, vendar je bil z novim zakonom dosežen precejšen napredek v reševanju problema in položena podlaga za nadaljnji razvitek uradniškega prava. Samo zaradi sodelovanja prizadetih so bile sprejete v zakon nekatere svobodoumne določbe, kakršnih ni bilo v prejšnjih pokojninskih zakonih in ki so koristile tako državnim upravi, kakor tudi skupnim interesom državnih uslužbencev kot družbene enote.

Pri izvajanju zakona so se res pokazale neke pomanjkljivosti kot nasledek tedanjega naziranja o organizaciji državne uprave, toda državnim uslužbencem je bila priznana neka stalnost v delu in zajamčena najpotrebnejša prostost udejstvovanja.

Mora se priznati, da je tako z uradniškega stališča, in gotovo ni pretirano, če trdimo, da tudi s stališča interesa državne uprave, bila zelo koristna določba zakona o stalnosti v službi. Ta namreč ustvarja prve pogoje za individualno strokovno izpopolnjevanje in umsko osredotočenje pri izvrševanju upravnih funkcij, in daje državni upravni stožer sposobnih in dobrih uradnikov. Isto velja o določilih o pokojninah (za 35 službenih let polna pokojninska podlaga) o do-

ločbi o disciplinskih predpisih in o določbi o svobodi politične opredelitve.

Z odpravo ustave in uvedbo avtoritativnega režima se je poskušal od temelja spreminiti ustroj državne uprave — in je prvi udarec zadel državne uslužbence. Reakcionarna oblast je hotela ne le omejiti, temveč sploh odpraviti vsako državljansko svobodo, da bi mogla tem laže izvesti svoje politične namene. Tedanji uzurpatorji so smatrali, da je v ta namen treba iz državnih uslužbencev napraviti mehanizem, s katerim bo mogoče ravnati po mili volji. Zato je bilo treba njihove pravice kar najbolj zožiti, jim naložiti novih dolžnosti in iz njih storiti pokorne sluge režima.

Tako se je dogodilo, da je bil leta 1931. izdan nov uradniški zakon med pridruženim ogorčenjem vseh javnih nameščencev, ki je res za kratek čas popravil finančni položaj državnim in drugim javnim uslužbencem, toda jih je zato v drugih vprašanjih vrgel za nekaj desetletij nazaj, s tem da jim je odvzel stalnost, jim znižal pokojnine, kasneje prav tako draginjske doklade in popolnoma omejil svobodo organiziranja.

Po prejšnjem zakonu je bilo določeno, da preneha služba samó z razsodbo rednega ali disciplinskega sodišča, po zakonu samem, po uslužbenčevi volji in s smrtjo. V novem, sedanjem zakonu je razen tega določeno v proslulem § 104., t. 16., da »državnemu uslužbencu preneha služba, če tako odloči pristojno oblastvo« brez kakršnih koli natančnejših pogojev. S tem so državni in tudi ostali javni uslužbenci, na katere je bil današnji uradniški zakon raztegnjen, izgubili stalnost v službi in so bili prepuščeni na milost in nemilost »pristojnemu oblastvu«, ki more uslužbenca še danes odpustiti iz službe ali upokojiti brez sleherne utemeljitve, kakor mu je všeč in kakor to ustreza njegovim nazorom in interesom. Usoda javnih uslužbencev je izročena torej v roke pristojnemu oblastvu brez dolžnosti, da nosi ka-

kršno koli odgovornost za morebitna nasilja, krivice in preganjanja, ki bi se prizadela uslužbenec ob odstranitvi iz javne službe.

Če bi bilo pristojno oblastvo nezmojljivo, strogo objektivno in absolutno pravično, se ne bi bilo bati neprijetnih posledic take zakonske določbe. Toda kdo izmed nas je brez greha in kje je tisto oblastvo, ki ne bi morebiti tudi nehote storilo krivice z odpustitvijo iz službe ali s predčasno upokojitvijo nedolžnih, za delo še sposobnih uslužbencev? Zaradi uporabe tega zakonskega predpisa je bila marsikomu duša za vse življenje napolnjena z ogorčenjem, je bilo uničenih mnogo družin, je bilo storjenih mnogo nesocialnih dejanj, in to iz nečastnih nagibov osebnega ali strankarskega sovraštva ali maščevanja, kar je pa ravno tisto, kar se ne spodobi za nobeno »pristojno oblastvo«.

Enako nesodobna je tudi določba § 76. sedanjega uradniškega zakona o strokovnih združenjih državnih uslužbencev, s katero se za isto stroko in za isto uslužbeno vrsto določa samo po eno združenje za vso državo brez pokrajinskega, krajevnega ali plemenskega značaja, in se za vsako sporazumno delovanje raznih združenj zahteva dovolitev pristojnega ministra. Ni sumnje, da je ta zakonska določba danes že zastarela zaradi nove organizacije države, pa tudi z ozirom na neomejeno pravico organiziranja ročnih in umskih delavcev svobodnih poklicev zaradi va-

rovanja njihovih stanovskih koristi. Treba bi jo bilo sploh odstraniti kot popolnoma nepotrebno, kakor take določbe tudi prejšnjem zakonu ni bilo.

Tretja velika krivica, ki jo je novi zakon prizadejal javnim nameščencem, je znižanje pokojninske podlage na 95 % ali na 50 % za prvih deset let, za vsako nadaljnjo polovico službenega leta pa na 0,9 %. Če pri tem upoštevamo, da se je z vzporednimi zakonskimi določbami odstotek za določitev draginjske doklade pri predčasnem upokojitvi naravnost kakor nalašč še bolj znižal, se vidi, da je vsaka upokojitev pred določeno dobo v bistvu kazna za takega uslužbenca, katere morebiti ni z ničemer zaslužil.

Od vseh strani se v uradniških vrstah zato poudarja potreba, da se vsaj te nazadnjaške določbe izločijo iz uradniškega zakona ali zamenjajo z bolj šimi. Pričakovalo se je, da se bo to zgodilo ob izdaji uredbe o uslužbenih banovine Hrvatske, ko je bila prilika za to, da bi hrvatska zakonodaja tudi v ti smeri prednjačila drugim. Ker se to zdaj ni zgodilo, upamo, da se zgodi, ko bo začel prihodnji hrvatski sabor z zakonodajnim delom. Toda zahteva za popravilo uradniškega zakona in odstranitev njegovih nazadnjaških določb se nanaša tudi na zakonodajo za skupne posledice zaradi tistih naših tovarišev, ki služijo v skupnih resorih in za katere ne bodo veljali posebni uradniški predpisi banovine Hrvatske.

Izplačevanje prejemkov med vojno

Ministrski svet je izdal uredbo o izplačevanju prejemkov državnim plačevancem v mobilnem in vojnem stanju. Uredba ima datum 18. novembra 1939., velja pa od 25. novembra 1939., ko je bila objavljena v »Službenih novinah«.

Po ti uredbi se med mobilizacijo ali vojno izplačujejo prejemki iz državne blagajne vsem v višini kakor so jih prejeli na dan splošne mobilizacije, tako dolgo naprej, dokler ne nastopijo posebne navedeni primeri, zaradi katerih preneha pravica do prejemkov. To velja za prejemke aktivnih državnih uslužbencev in vseh drugih oseb, zaposlenih v državni službi, dalje za prejemke osebnih in rodbinskih upokojencev, rentnikov, miloščinarjev, vzdrževancev ter osebnih in rodbinskih invalidskih podpirancev. — Izjema je določena samo za žene, ki so na dan splošne mobilizacije po predpisih prejemale nižanje prejemke zaradi moževega dohodka, in pa za upokojence, ki so prejeli znižano doklado (ali pa sploh ne), a zaradi vojne ali mobilizacije izgube dohodka od osebnega dela ali premoženja, oz. se ji ta zniža pod dopustni maksimum. Tem dvojim se od mobilizacije dalje izplačujejo prejemki v zneskih, ki jim pripadajo po zakonu, torej brez omejitvev.

Od prejemkov se odtegujejo samo vloge v pokojninski oz. podporni sklad, uslužbeni davek, izredni prispevek k temu in posebni prispevek za obrambni sklad ter event. verska doklada.

Pravica do prejemkov preneha zaradi mobilizacije ali vojne za aktivne uslužbenice, če jim preneha služba zaradi odločbe pristojnega oblastva ali če izstopijo iz službe. Osebnim upokojencem prenehajo prejemki, če se vrnejo v javno službo na položaj, ki jim daje pravico do pokojnine. Rentniki, miloščinariji in vsi ki prejemanje državne podpore, priznanja itd., če stopijo v državno ali samoupravno službo s pravico do pokojnine, njihovi otroci pa, če postanejo polnoletni (če zakon sam ne določa kasnejšega roka) ali se omože.

Invalidske družine izgube pravico do invalidske podpore zaradi vnovične omožitve ali smrti vdove oz. matere. Če so sami invalidovi otroci, teče invalidnina v istem znesku dalje ne glede na število uvažalcev, dokler ni zadnji otrok doživel enainvajsetega leta. Če je to hči, pa tudi že prej, če se omoži.

Rodbinsko pokojnino izgubi vdova, če se vnovič poroči. Če so pa uvažalci vdova in otroci, ali samo otroci, se rodbinska pokojnina ne zniža, do-

kler se zadnji uživalec ne omoži — oz. če je sin, ne dovrši 21. leta starosti. Isto velja tudi, če zadnji uživalec stopi v državno službo s pravico do pokojnine.

Izplačevanje vseh prejemkov se ustavi, če je koristnik izgubil državljanstvo, svojevoljno stopil v službo sovražne države ali bil obsojen na robitvo, zatočenje ali na strogi zapor nad 6 mesecev.

Če oseba, od katere pripada družini pravica do prejemkov, v vojni ali med mobilizacijo umre, se izplačevanje prejemkov družini nadaljuje. Otrokom pa, če umre oba starša, pravica samó do večjih prejemkov.

Hrvatsko vprašanje — uradniško vprašanje?

Od znanega hrvatskega gospodarskega politika dr. Rudolfa Bičanića smo objavili že nekaj značilnih člankov, ki obravnavajo stališče na Hrvatskem vladajoče stranke nasproti uradniškemu vprašanju. Zanimiv je tudi članek, ki ga je pod prednim naslovom objavil v »Gospodarski Slogi«, zato ga tudi prinašamo v prevodu:

»Tri mesece je tega, odkar je hrvatsko vprašanje prišlo v odločilno dobo svojega reševanja. V teh treh mesecih je človek zelo pogostoma dobil vtisk, kakor da je hrvatsko vprašanje uradniško vprašanje. Od vseh strani pritiskajo razni uradniki, veliki in mali, narodni in protinarodni, preganjani in privilegirani, in zahtevajo: ta skupino, oni premestite, tretji boljši položaj, četrti še kakšno dobro službo itd. Kamor se le obrneš, povsod same intervencije. Pa ne samo to, temveč vsakdo poskuša najti kakega prijatelja iz vrst hrvatskega kmetskega gibanja (na katerega je morebiti že več let »pozabil«), nato pa »zahteva svojo pravico«. Celó to jim je uspelo, da povzročajo nesložnost med ljudstvom in da se v posameznih organizacijah zbirajo klike in skupine, ki nato po cele mesece ne obravnavajo nič drugega, kakor ali bo to ali ono službo dobil ta ali oni uradnik. To je škodljivo in to ni prav. Zato moramo brezobzirno povzdigniti glas zoper to. Hrvatski narod se ni boril s tako težkimi žrtvami zato, da bi posamezni uradniki dobili višje skupine.

Res je, da je bilo mnogo, zelo mnogo uradnikov Hrvatov zapostavljenih od prejšnjih režimov, sistematično in dolga leta. Nihče nam ne more očitati, da temu pojavu nismo posvetili dovolj pozornosti. Po načrtu smo to preiskali in dokazali v knjigi »Gospodarska podlaga hrvatskega vprašanja«. Strojene krivice je treba popraviti.

Toda tudi to je res, da so mnogi od tistih, ki so bili prej zapostavljeni, tudi zdaj ostali v ozadju. Naenkrat so se pririnjili v ospredje stremuhi, lovci za kariero in zagnali vik in krik. Sklicujejo se na svoje (pogostoma sumlji-

Državni uslužbenici, ki se med vojno ali mobilizacijo upokoje, prejemajo še naprej prejemke, ki so jih ob upokojitvi imeli kot aktivni uslužbenici. To velja tudi za pomožne uslužbenice, če jim preneha služba zaradi bolezni ali onemoglosti.

Redni prejemki po obstoječih zakonskih predpisih se dokončno določijo po objavi splošne demobilizacije. Kar se je med mobilizacijo ali vojno po ti uredbi preveč izplačalo, se ne izterja.

Natančnejša navodila za izvrševanje te uredbe bo izdal finančni minister s posebnim pravilnikom.

ve) »zasluge« za narodno stvar, ali kakor koli sicer upravičujejo svoje zahteve. Prve je treba poprositi, naj še malo potrpe, ker so časi zelo resni. Dokazali so svoje domoljubje in požrtvovalnost v najhujših časih, in se tudi zdaj niti v prihodnje ne bodo omajali. Priznanje naroda ho pa kmalu prišlo. Nikar se naj ne boje, da jih bodo laže izrinili; nekdo vendarle pazi na to. One druge je pa treba okrcati po prstih.

Ti in oni pa morajo razumeti tole: pod kmetsko vladó se ne more usoda uradnikov oddeliti od usode kmetskega ljudstva. Uradniki ne smejo in ne morejo biti nekakšen ločen stan, ki se briga samo zase. V javni službi so ljudstvu služijo. Zato jim more biti bolje samo, če bo vsemu narodu bolje. Zato pa se morajo z vso silo truditi, da se popravi stanje ljudstva, pa bo tudi njim laže.

Toda tako ni samo pri uradnikih na nižjih položajih, ker tudi visoki, se zdi, padajo v podobne napake. Mnogo delavnosti uprave se zapravi s tem, kako se bo razdelilo delo uradnikov: ta uradnik bo delal to, oni ono. Človek bi skoro dobil vtis, da se časih zaradi uradnikov, ki so tu, ustanavljajo položaji, uradi itd.

V današnjih zelo resnih časih se zdi to vse malo nenavadno. Vsi pravni predpisi ne bodo več vredni kakor pajčevina, če se ne rešijo velika vprašanja, zaradi katerih ljudstvo trpi. Danes niso časi, da bi se čekalo po papirju. Treba se je odločno predati stvarnosti in reševati življenjska vprašanja. Ljudje božji, mar ne občutite duha časa? Živimo v vojnih časih, čeprav se sami ne vojskujemo. Narodi so se zgenili. Takrat se pa vsa dogajanja tudi pri nas v narodu hitreje razvijajo. Uradniki imajo za to preprost način, da se otresejo odgovornosti. Delali bi naprej kakor doslej, čez kako leto ali pa še celo čez kak mesec bi enostavno proglasili ljudsko nezadovoljstvo za »protidržavno gibanje«, anarhijo, komunizem, separatizem ali kar koli že, vse bi pa izročili drugim v rešitev. Ti časi

M. Zamacois:

Starinski portret

»Henri Finelin!«

»Trigenet!«

Moža, ki sta izmenjala ta vzklika, sta se nenadoma zadela drug ob drugega v gneči na peronu podzemeljske železnice na postaji pri operi. Eden je izstopil iz voza prvega razreda, drugi je stopal vanj.

»Koliko časa je že, stari tovariš!... Kaj pa je s teboj?«

Vlak je zapiskal, in žvižg, ki je nanznanjal odhod, je zadušil vzklik. Finelin je imel komaj še časa zakričati:

»Pridi v terek na kosilo! Rue de Lahore, številka 17... ob polu ene!«

Vlak je izgubil v predoru in Trigenet je odšel po stopnicah, še zmerom presenečen zaradi nepričakanega snidenja.

»Henri Finelin! Stari prijatelj iz mladosti... Stari tovariš z gimnazije... stari pajdaš iz Latinske četrti... Eden tistih, o katerih pravi človek: tale, to je prijatelj za vse življenje... Druge, verjetno je, da jih izgubiš spotoma, toda tegale!... In potem je življenje v šestih mesecih ugonobilo to večno prijateljstvo... On, Trigenet, je postal ravnatelj podeželske podružnice Splošne izvozne banke; Finelin se je kmalu po njegovem odhodu nanagloma oženil in je odšel na Japonsko na razkošno poročno potovanje... Nekaj dopisnic, poslanih iz Jokohame in iz Tokia, dvoje ali troje mojih pisem, oddanih v Montpellieru, in večno prijateljstvo je bilo izbrisa-

no... In glej, kako sta se po desetih letih molčanja in tako rekoč pozabljenja Trigenet in Finelin srečala v množici na peronu podzemeljske železnice! Čudno je pa le... »

V terek, ob četrta eno se je oglašil Trigenet na Rue de Lahore. Sluga ga je odvedel v lepo sobano s pohištvom iz začetka osemnajstega stoletja, opremljeno z izbranim okusom. Trigenet se je spomnil, da je bil že »svojčas« Henri znan, da se je spoznal na umetniške drobnarije, in da je pretaknil vse starinarske prodajalnice.

Sedel je na divan, in ko si je naglo ogledal vse štiri stene, je začutil, kako ga neodoljivo privlačuje očarljiv portret, ki je bil obešen nad nizkim zrcalom povrh kamina. Bila je to slika oboževanja vredne mlade ženske iz dobe Ludovika XV., slikane od spredaj, pokrite s slamnikom, ki je bil okrašen z vencem iz umetnih rož in oblečene v globoko izrezano obleko iz blaga z večjičastim vzorcem. Njen smehlaj je bil neizrekljivo dražestven.

Slikarja je porumenela, toda skozi prevleko malce žarkega pokosta je bilo mogoče zaslutiti bleščeco se polt plavolaske... Kdo je bilo to divno bitje? Velika dama, ki je imela dostop na dvor, ali pa preprosta meščanka, ki jo je izredna lepota dvignila do stopnje ljubice kakega glavnega davčnega zakupnika?

V salon je vstopila gospa mogočne postave in resnega izraza, za njo pa Henri Finelin.

»Moj stari prijatelj Hektor Trigenet... Moja žena...«

Trigenet je stisnil roko, ki mu je bila ponujena, in kar oddrdral prazne besede o starem prijateljstvu, ki... nekdanja tesna povezanost, katero... Končno je pa dejal:

»Tu imate pa res sijajno sliko,« in pokazal na podobo nad kaminom.

»Kaj neda?« je odgovorila gospa Finelinova. »To je spet Henri iztaknil... Izbrskal jo je pri nekem starinarju v Bayonneu, nekoč, ko je bil odšel tja dolji zaradi družinskih zadev... Čedna ženska je to... Pogled je ganljivo otožen, smehlaj pa tako izrazit! Zelo jo imam rada...«

»Se vé, od koga je portret?« se je pozanimal Trigenet.

»Ne!« je živahno odgovoril Finelin, ki je dotle molčal. »Na žalost slikar ni podpisan...«

»In imena divnega modela prav tako ne poznate?«

»Prav tako ne,« je nadaljevala hišna gospodinja. »Toda z veliko verjetnostjo moremo domnevati, da so to žensko res vroče ljubili!... In to je bilo tudi prav!«

—:—

Po kosilu so se vrnili v salon, kjer je čakala kava. Ko so postregli z njo, se je gospa Finelinova pod pretvezo, da ima popta in obiske, poslovila:

»Pustim vaju sama,« je rekla, »stara prijateljka, ki se po desetih letih spet najdeti, si morata imeti marsikaj povedati!«

Odšla je... Po dolgem presledku, medtem ko sta prižgani smotki v tišini širili svoj vijoličasti dim, je Finelin, ves zamišljen, dejal, gledaje portret:

»Torej... zdi se ti lepa, ta ženska?«

»Mnogo več kot samo to... Redko kdaj sem še videl, da bi kak portret izžareval tolikšno čarobno milino, ki bi se dala primerjati s to, ki...«

»To je moja prva žena...« je Finelin žalostno in s tihim glasom izdihnil.

»Tvoja prva žena? Ta dama iz časa Ludovika XV.?... Kaj pa mi pripoveduješ?«

»Resnico...«

Ko se je bil prepričal, da ni nikogar v sosednih sobah, je Finelin povzel:

»Mlado deklo, ki sem jo vzel za ženo pred desetimi leti, in ki je ti nisi nikdar spoznal, ker si bil pravkar odšel v Montpellier, ni bila samo pravi čudež lepote in miline, temveč tudi kar se tiče dobrotljivosti, značaja in zlasti razumnosti, res izjemno bitje... Goreče sem jo ljubil in tri leta sem bil najsrečnejši človek na svetu... Umrla je neke spomladi, v treh dneh... Nihče ne vé zakaj... Najbrž zato, ker je treba popolna bitja in popolno srečo prihraniti za raj, o katerem nam pripovedujejo... Pol leta pred njeno smrtjo sem naročil njen portret pri Monneronu, ki je bil naš pajdaš v dijaških letih. Bil je že takrat zelo nadarjen. Postal je slaven... Posrečil se nam je čudovit portret, ki sva ga obesila na častno mesto v najinem salonu... Joj! Oboževana žena je umrla... Blazna ubanost me je prevzela. Čas je mineval... In pozneje, tri leta so od tedaj, sem srečal pri prijateljih neko vdovo, gospo de Sternys... Bil sem sam, zapuščen, brez moči, brez odgovornosti,

so minuli: upravniki ne morejo več tako uteči odgovornosti. Nastopila je doba ljudske vlade in ljudstvo mora paziti, kakšen je duh uprave. Prenehati mora duh nekakšne namišljene oblasti nad ljudstvom. Taka pojmovanja so zastarela in ne morejo roditi dobrih posledic v narodu, ki je organiziran in pripravljen, da o svojih stvareh sam odloča. Namesto tega gosposkega duha mora prevladati duh sodelovanja z narodom. Tedaj se bodo vsi zakonski predpisi lažje izvajali, bolje in z večjim uspehom.

Slišal sem nekega visokega gospoda, ki je pripovedoval nekemu našemu zelo uglednemu prvaku, da je ljudstvo, kadar je prepuščeno samo sebi, anarhično, leno in negibno. Samo da ni še rekel, da je ljudstvo živina. Kot primer je navedel, kako je nekoč nastala poplava, ljudstvo pa ni hotelo graditi nasipa. Tedaj je ta gospod kot okrajni glavar vzel orožnike in sam vdiral v hiše, gonil ljudstvo, klet in priganjal, dokler se vendarle niso zgenili, pa tudi to proti svoji volji. Da-li se je

ta visoki gospod tudi vprašal, kaj je spravilo ljudstvo v tako obupno stanje, da noče reševati niti domače hiše? Ali mu je padlo v glavo, zakaj se ljudstvo ni odzvalo in kako to, da se ravno njemu (ali njemu podobnim) ni odzvalo? Mar ni žalostno za upravnika, da ni znal najti poti in načina, da bi se bil približal ljudstvu in dosegel sodelovanja. Tukaj je mogoče doseči sodelovanje. Mi vsi smo videli naravnost sijajne primere ljudskega sodelovanja v naših ljudskih organizacijah. Potem torej ni krivo ljudstvo, temveč ravnanje z ljudstvom ali na splošno rečeno, politika. Kdor je v teku let izgubil ljudsko zaupanje, ne more ljudstva voditi v nekem času, niti tedaj ne, če je to v splošno korist. Tedaj se maščujejo napake, storjene v teku let.

Danes, ko je zgoraj že izvedena druga politika, se mora novi duh uprave spremeniti v sodelovanje z narodom, vse navzdol po uradniški lestvici do najnižjega uradnika. Vsi morajo služiti ljudstvu.

Še o draginjskih razredih

Neki upokojenec iz bližnje okolice Zagreba je iz zagrebškega »Umirovljenika« izvedel za članek, ki ga je pod naslovom »Draginjski razredi« objavil sredi oktobra naš list. Ta pozorni hrvaški upokojeni tovariš nam je sporočil k temu članku svoje mnenje z daljšim pismom, iz katerega v prevođu podajamo nekaj poglobitvenih misli.

»Za to idejo se borim in sem na naših društvenih zborovanjih že večkrat predlagal, da je treba za vse kraje v državi priznati draginjsko doklado po I. razredu.

Vsakomur, ki živi izven mest, je znano, da je tam draginja še večja, razen tega se pa na kmetih mnoge življenjske potrebe sploh težko dobe. Marsikateri kmet svojih izdelkov na vasi sploh noče prodati, ker računa na višji izkupiček v mestu, kamor ga itak vodi potreba po nakupu itd. Edino glede stanovanjskih najemnin je na deželi nekoliko bolje, zato so pa stanovanja neprimerno slabša in brez sleherne udobnosti.

Naš dopisnik stanuje že 15 let izven mesta in je v tem času državi pustil skoro 60.000 din kot razliko na draginjski dokladi. Če bi bila vsa država uvrščena v isti draginjski razred, bi se upokojenci mogli po mili volji naseljevati kjer koli, tako pa danes vsi tišče v mesta. Znano pa je, da je v okolici velikih mest življenje dražje kakor v mestih samih, v splošnem so pa cene na kmetih nižje samo v Sremu, v Slavoniji, v Bački in deloma v Bosni.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

kakor bebast in na robu hude živčne bolezn... Prijatelji so toliko pritiskali name, da so me končno pregovorili, naj vzamem to vdovo, ki je bila tudi sama neutolažljiva zaradi izgube moža, katerega je zelo ljubila... To bi bila točno poroka iz preudarnosti... razumna združitev dveh trepih bitij... preprosto sredstvo zoper osamljenost, tisto osamljenost, ki podpira nadležne misli in ki je sposobna zaploditi usodne sklepe... Vzel sem gospo de Sterns, ki si jo pravkar videl. Že štiri leta živiva skupaj, preprosto zato, da ne bi bila sama... Da najdeva koga doma, kadar se vračava domov... Tako je bilo spočetka in po najinem dogovoru vse zgolj tovarštvo, toda navzlic temu se je ona takoj pokazala izredno ljubosumno na vse, kar se je tikalo minulosti! Edinstvena ženska psihologija, mar ne?... Moja globoka ljubezen do prve žene ji ni bila neznan, sama ni nič prikrivala svoje do pokojnega moža, in vendar ni mogla trpeti, da bi vlekla mojo misel k oni kaka prijemljiva, določena stvar. Zahtevala je, naj odstranim portret moje uboge Edmée... Seveda sem to z ogorčenjem zavrnil in se ji vdal samo toliko, da jo premetim v svojo delovno sobo. Ta popustljivost ji ni zadoščala... Še večkrat je prišla z isto zahtevo. Upiral sem se... Sledila so prerekanja, mučna... Končno sem nekega dne, prišedši k obedu, z grozo opazil, da je slika izginila:

»Sežgala sem jo!« je vsa srdita priznala... »Ta portret me je v očeh vseh ljudi smešill«

Sledil je strahoten prizor... Toda zločin je bil storjen... Kaj naj storim? Obstal sem. Srce mi je trgalo, kakor da sem pravkar vdružil izgubil svojo Edmée, zakaj ta portret je bil vendarle še malo nje z videzom življenja, veselja, zdravja... Domišljjal sem si, da me njen pogled išče, da se ji smehljaj, meni namenjen, razcveta na ustnicah... Obupan sem občutil takoj drugi dan neubranljivo poželenje, obiskati Monnerona, ki sem ga izgubil iz oči, njega prav tako, že več let. Tvorec uničenega portreta mi bo pripovedoval o nji, kakor mi nihče ne bi mogel, on, ki jo je tako dobro poznal, ki jo je tako pozorno opazoval... Opisal sem staremu prijatelju zločin, ki je bil storjen nad njegovim delom, vse to nepopravljivo uničenje, in mu izrazil žalost, ki sem jo občutil zaradi tega. Poslušal me je in z ginjenim glasom dejal:

»Usoda časih ustvarja fantastične slučaje... Zdaj, dragi prijatelj, ti lahko priznam, da sem bil silno zaljubljen v tvojo ženo... Postal sem to, ko sem slikal njen portret... Bilo je usodno, saj je bila tako zapeljiva! Toda ta ljubezen je ostala skrita v mojem srcu: tako zelo te je ljubila!... Ko je bila slika gotova (brez skromnosti priznam, da je bila zdaleka najboljša, kar sem kdaj ustvaril), nisem imel poguma, ločiti se od nje, in ne da bi bil ti vedel, sem v največji naglici napravil še eno sliko, zvesti posnetek prve... Ta posnetek si imel ti in tega ti je zažgala pravkar tvoja druga žena...«

»Torej... drugi portret?«

Kar se pa tiče edinstvenega draginjskega rapreda, je pa treba predvsem pomisliti, da je vsaj polovica vseh učiteljev, to bo kakih 15.000, nastavljenih po vaseh, kjer prejemale doklade po III. razredu. Ni treba dokazovati, da le-ti zaslužijo, da se jim doklade zvišajo, ker bo potem tudi manj odpora ob premestitvi oz. namestitvi na deželi.

Navedli smo v kratkem izvlečku poglobitvene misli tega agilnega upokojenega tovariša, ki k sklepu ugotavlja potrebo in nujnost vzajemnega sodelovanja slovenskih državnih upokojencev s hrvatskimi in z njihovim zagrebškim upokojenskim društvom. Le v složnem skupnem delu bo mogoče doseči uresničenje vseh upravičenih zahtev upokojencev — zaključuje svoja izvajanja naš dopisnik, kateremu se za pozornost še tu javno zahvaljujemo.

Vestnik

SREČNO IN MIRNO NOVO LETO 1940.

želita vsem naročnikom, dopisnikom, oglaševalcem, bralcem in prijateljem lista
uredništvo in uprava.

V novi letnik. Priložili smo čekovne nakaznice, s katerimi naj p. n. naročniki poravnajo naročnino. Kdor ima zaostanke, naj jih vsaj deloma plača, kdor pa je naročnino že poslal, naj nakaznico izroči znancu, ki bi se rad naročil na list. Prosimo, da naročnino nakažete brez odlašanja.

Zastoj in neobvezno pošiljamo to številko nekaterim p. n. tovarišem, ki še niso naročeni na naš list. Želimo in upamo, da številko obdrže in se naroče na list. Naročnino lahko pošljejo po priloženi čekovni položnici. Kdor se pa noče naročiti, naj list vrne.

Zvišanje prejemkov železničarjem obljubljeno. V Subotici je 27. decembra, kakor so poročali dnevniki, prometni minister Beslić izjavil tudi tole: »S 1. januarjem leta 1940. bodo povečani prejemki vsem železniškemu osebju za 20 odstotkov, železniškim delavcem pa za 9 odstotkov (ker so se jim v septembru že zvišali za 10 %). Prav tako se bo v najkrajšem času pričela razprava o ureditvi drugih vprašanj socialnega in zdravstvenega značaja v prometnem resoru, in sicer za ustvaritev ugodnejšega življenjskega standarda železniških uslužbencev in delavcev, ki izvršujejo zelo težko in naporno službo.« — Z veseljem objavljamo to ugodno vest, ker smo trdno prepričani, da zvišanje ne bo ostalo omejeno samo na železničarje, katerim to skromno izboljšanje iskreno privoščimo. Upamo, da bomo v prihodnji številki lahko že objavili določne podatke o zvišanju vseh naših plač in pokojnin.

Borba organizacij za zvišanje prejemkov. Jugoslov. učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino, obvešča članstvo vseh organizacij, ki so podpisale spomenico za zvišanje prejemkov, da je prejela kot odgovor na spomenico, poslano JUJ

ROBERT GOLI
specialna zaloga platna,
belega in pralnega blaga
LJUBLJANA
Šelenburgova ulica šte. 3

v Beogradu, obvestilo, da je bila spomenica za zvišanje prejemkov izročena predsedniku in podpredsedniku kr. vlade. Dne 23. t. m. je sprejel predsednik vlade delegacijo zastopnikov stanovskih organizacij in ji na predočitev neogibne potrebe takojšnjega zvišanja prejemkov izjavil, da je kr. vlada na njih izmed zadnjih sej že pretresala to vprašanje. Takoj po katoliških božičnih praznikih bo o tem vlada ponovno razpravljala in v najkrajšem času prinesla rešitev o povečanju prejemkov, pri čemer se bo posebno ozirala na ekonomsko najsihibkejšo drž. nameščence in upokojence. Na koncu je g. predsednik vlade izrazil pripravljenost, biti v stalnem stiku s predstavniki nameščenskih stanovskih organizacij.

Ustavitev izpitov v finančni kontroli. Finančno ministrstvo je ustavilo opravljanje izpitov za preglednike fin. kontrole in strokovnih izpitov za uradnike fin. kontrole v izpitnem roku 1939. Kot razlog je navedeno dejstvo, da je že zdaj veliko število kandidatov, ki imajo enega teh dveh izpitov. Združenje zvaničnikov fin. kontrole navaja, da vsi, ki imajo izpite, gotovo niso brez izjeme po službenem činu višji oz. starejši od tistih, ki so lani in letos zaman prosili, da jih pripuste k opravljanju izpita. Organizacija bo skušala doseči, da se prihodnjo pomlad izpiti spet redno opravljajo, upa pa tudi, da jih bodo odslej opravljali na sedežih finančnih direkcij, ne pa pri ministrstvu.

Grozeče pomanjkanje učiteljev. Že dve leti ni z učiteljskih v Jugoslaviji nobenih absolventov, ker sta bila pred leti zapovrstvo zaprti dva letnika učiteljskih. S tem so nameravali tedaj omogočiti nezaposlenim učiteljskim absolventom dostop do služb. Po zadnji statistiki je bilo v Sloveniji še 208 nezaposlenih abiturientov. Od teh jih je doma dobilo službe 158, v drugih banovinah 20, za dnevničarje je bilo sprejetih pa 12. Službe ni dobilo torej doslej samo 18, upati je pa, da bodo tudi ti zadnji še v tekočem šolskem letu dobili namestitve. Ker je število dijakov na učiteljsko maksimirano in sprejemajo v vsak razred samo določeno število učen-

»Drugega imam tu, tamkaj v sobi, kamor obešam samo zase študije, načrte in risbe, ki jih imam nadvse rad«

Slikar je za trenutek izginil in se vrnil s sliko, ki je postavil predme... Na glas sem vzkliknil... To je bila res podoba umrle, toda ta je bila stokrat bolj posrečena, ker je vzklikla naravnost iz žarečega in samogibnega navdih. Umetnik je bil v to mojstrovino položil vso svojo ljubezen!... Pred podobo, ki je bila kakor na novo zrasla iz pepela, sem obstal ves zamaknjen in od veselja sem pričel trepetati...

»Podarim ti jo...« je preprosto zamrmral Monneron.

»Prijatelj! Dragi prijatelj! Je mogoče?« sem kriknil in objel plemenitega tovariša.

»Toda, saj res... saj res...«

»Kaj?«

»Kaj naj pa storim z njo? Doma bi jo neizbežno čakala usoda one druge... Razen, če bi ti dovolil, da ostane pri tebi shranjena in mi pustil, da bi jo prihajal kdaj pa kdaj obiskavat, kakor sveto podobo na božji poti?«

»To bi bila zares rešitev, toda koliko več veselja bi užil, če bi jo gledal doma, neprestano... Ah, imam imenitno misel! Kaj če bi, ne da spremenim bistvo tega portreta, to se pravi, pogled in smehljaj, ga tako spremenil, da bi je ne spoznale več oči nikogar, ki bi ne vedel za to? Kaj pa, če bi s pomočjo velikega klobuka in zgodovinske obleke naredil iz nje portret iz XVIII. veka?... Četveroglatno platno bo-

mo jajčasto obrezali in igraje jo prevlečemo s starinsko patino, kakor delajo to ponarejevalci starih slik... Nato jo odneseš domov, kakor da si jo iztaknil pri nekem starinarju? Kaj misliš o tem?«

Sijajni dečko je storil, kakor je rekel. Obrezano platno so pribili na starinski okvir, ki so ga že vsega razjedli črvi in s pomočjo velikega klobuka, okrašenega s svilenimi umetnimi rožami iz svile in zlato pretkane svilene obleke, je moderna dama postala oseba iz drugega stoletja... Vse je narahlo prevlekel z rjavkasto barvo, nato s firnežem, dal sliki patino in ustvaril največjega začudenja vredno sleparijo, kar jih je kdaj prišlo iz kake montmartreske delavnice. Medtem ko se je pripravljala ta sprememba, se me je na videz lotila divja in precej nenadoma rojena zbirateljska strast in pogostoma sem prihajal domov s slikami ali starimi risbami... Z nekega potovanja v Bayonne sem prinesel dragoceni portret, češ da sem ga kupil tam doli za čudovito nizko ceno.

Kaj naj ti še povem? Ne samo, da moja žena ni opazila podobnosti, temveč ona je prva sodila, da gre najboljšo mesto v sobi temu umetniškemu dragulju... Pravkar si jo slišal, kako je hvalila redko lepoto, izredno dražest moje prve žene in kako je prostodušno priznala, do kolikšne mere je zaslužila oboževanje... Toliko pa od nje res nisem zahteval!...«

cev, se je v nekaj letih bati, da bo premalo učiteljskega naraščaja, ker bo prihodnje jesen komaj 80 učiteljskih abiturientov, ki bodo iskali službe. Zaradi upokojitev, smrti itd., se pa v Sloveniji po-
vprečno izprazni 150 učiteljskih mest vsa-

ko leto. Jasno je torej, da bo kmalu novih kandidatov premalo za vsa mesta. »Učiteljski tovariš«, iz katerega smo povzeli te podatke ugotavlja, da bo treba čimprej ukreniti potrebno, da se ti nezdravi pojavi odstranijo.

Upokojenec

Upokojenim tovarišem. Naš list bo kakor že doslej, tudi v prihodnje posvečal največjo pažnjo vsem vprašanjem državnih upokojencev. Kakor doslej bomo tudi v prihodnje skušali nuditi naročnikom vselej kar najbolj točne in zanesljive vesti in navodila, in to čimprej. Tudi posledaj bo naš list z enako vnemo branil interese državnih upokojencev, kakor jih je že doslej v teku 21 let. Upamo, da nam bodo vsi naročniki ostali zvesti tudi v novem letu in nam pridobili še novih naročnikov iz vrst svojih tovarišev.

Drugi draginjski razred mariborske okolice. Na razna vprašanja glede izplačila razlik na dokladah tistim upokojencem, ki stanujejo oz. so stanovali v ponovno navedenih osmih krajih najbližje mariborske okolice, in katerim gre po pravilnem tolmačenju draginjska doklada II. razreda, smo se na pristojnem mestu pozanimali in izvedeli tole. Finančna direkcija je začela dotičnim upokojencem, kjer je bilo nesporno ugotovljeno, da so stanovali res v krajih oz. v delih krajev, ki spadajo v II. drag. razred, sama nakazovati razliko. Hkrati je direkcija zaprosila za izjavo občine, kje gre točno meja in katere hiše spadajo v II. draginjski razred. Navzlic urgencam te izjave direkcija še ni dobila. Zato je prenehala z nakazovanjem razlik, dokler se to vprašanje popolnoma ne razčisti. Kdor od prizadetih hoče, da se stvar pospeši, naj vložijo nekolkovano prošnjo — ker gre za pokojninsko zadevo — in priloži potrdilo občine, da je njegovo bivališče v širšem izvenmestnem stavbnem okolišju mesta Maribora, in potrdilo policije ali občine, da je

res tam stanoval, ter od kdaj do kdaj. Prošnjo s takim potrdilom naj pošlje vsakdo na finančno direkcijo, ki mu bo nato razliko za čas od 1. aprila 1939. dalje takoj nakazala, za čas od 1. oktobra 1935. dalje bo pa izplačala razliko, ko odobri ministrstvo za to potrebni kredit. To traja približno dva do tri mesece.

Neprijetnosti ob odmeri pokojnine. Na zborovanju zastopnikov upokojenjskih društev v Zagrebu so obravnavali tudi vprašanje odmere osebne in rodbinske pokojnine. Vsi navzoči so soglašali v tem, da je odmera pokojnine prepuščena raznim primerom, dobri volji posameznih, časih malomarnih ali nevestnih uradnikov in da je zvezana z izrednimi težavami in neprijetnostmi za upokojence. Ob odmeri rodbinske pokojnine zahtevajo ponekod n. pr. državljansko izkaznico od vdove pravkar umrlega državnega uslužbenca. Nekje so zahtevali od neke vdove, naj predloži potrdilo, da ni v banovinski službi, čeprav je predložila že uradno potrdilo, da ni ne v državni niti ne v samoupravni službi. Pri osrednjih uradih (t. j. pri ministrstvih), ki so pristojni za upokojitve in odmero pokojnine, so centralni uslužbenki listi, v njih pa uradni zapiski in v prepisih vse listine, ki se potrebujejo za odmero pokojnine. Čemu je torej treba, so poudarjali zborovalci, zahtevati od vdove in sirot umrlih uslužbencev še vse te gomile potrdil, spričeval, predpisov listin itd.? Treba je v tem pogledu napraviti red in temeljito odpraviti vse nepotrebne birokratske ovire, da bodo upravičenci čimprej dobili pokojnino, ki jim gre.

Mariborčani proti draginji

V sredo, 13. decembra, so napolnili člani Nabavljalne zadruge drž. nameščencev v Mariboru veliko dvorano Narodnega doma, da povzdignejo svoj glas proti neznosni draginji življenjskih potrebščin. Zborovanje je otvoril predsednik upravnega odbora zadruge, g. Reher, in uvodoma ugotovil, da je zadruga upravičena sklicati protidraginjsko zborovanje, ker se sme po zakonu baviti z vsem, kar more izboljšati gmotno stanje zadrugarjev.

Nato je sodnik g. Juhart v temeljitem stvarnem referatu orisal dvig cen od leta 1935., ko so nam občutno znižali prejemke. Pokazal je tudi na vzroke tega dviga. Vlada bi mogla to preprečiti, toda ne s kazenskimi, ampak s preventivnimi odredbami. Izvoz naj bi bil le po zadovoljivi domačih potreb. Iz Maribora gre dnevno 600 do 1000 poštnih paketov po 5 kg živil čez mejo. Dočim v drugih državah zahtevajo za take pošiljke zlato, ne dobivamo mi zanje niti starega železa. Tudi špekulanti so že pridno na delu. Uprava zadruge je zabeležila že več primerov. Tako je dobila ponudbo za fižol in jo je sprejela. Pa dobi obvestilo, da je blago že prodano. Dan pozneje dobi iz istega kraja zopet ponudbo za fižol, toda po višji ceni. Upravičena je domneva, da je bilo to obakrat eno in isto blago (morda celo isti prodajalec). Sličnih primerov je bilo že več.

Med svojimi člani ima zadruga nadsto takih, ki morajo živeti ob mesečnih prejemkih 500 din, nad tisoč je pa takih, katerih mesečni dohodki se sučejo okoli tisoč dinarjev. Kako naj ti žive ob naraščajoči draginji? Pri takih okoliščinah ni čudno, da narašča zadolžitev drž. uslužbencev iz dneva v dan in je dosegla že strahotno višino. Pomoč je tu nujno potrebna.

Govornikova temeljita izvajanja so poslušalke in poslušalci živahno odobraval. Nato je prečital g. prof. Mlakar skrbno sestavljeno resolucijo, ki jo objavljamo posebej na drugem kraju.

Tudi resolucija je bila soglasno in z velikim, splošnim odobravanjem sprejeta, nakar je g. Reher zaključil lepo uspešno zborovanje. drp.

Orožniški upokojenec

Vestnik »Društvo orožniških upokojencev za Jugoslavijo« v Ljubljani.

Začetek decembra smo predložili ministrstvu za notranje zadeve prošnjo, v kateri smo urgirali rešitev poglavitnih naših zahtev. Že januarja 1938. smo vložili spomenico in prosili za spremembo orožniškega zakona, kar se pa vse do danes še ni zgodilo.

Znano nam je, da bi se bilo v letošnjem proračunu v stvari nekaj ukrenilo, ako ne bi bile izredne razmere zahtevale, da so bili marca 1939. ti amandmani črtani.

V spomenici smo tudi dokazali, kako nepravilno in neupravičeno je razmerje med orožniškimi in policijskimi upokojenci. Razlika pri drag. dokladah znaša skoraj 100%. Naši upokojenci jo zaradi naraščajoče draginje še bolj občutijo. Zato smo prosili, naj:

1. ministrstvo za notranje zadeve izposluje sklep ministrskega sveta, da se morajo draginjske doklade orožniškim upokojencem izplačevati tako, kakor to določa čl. 113. zakona o žandarmeriji iz leta 1931., in

2. da se uredba o drag. dokladah iz leta 1935., št. 37.500/I, spremeni tako, da bo veljala za orožniške upokojence isto načelo kot za policijske upokojence. Za osnovo pokojnine naj se računa ona drag. doklada, ki so jo prejeli v akt. službi.

Stvar, za katero prosimo, je bila v ministrstvu že predlagana in je to uvidelo, da je navedena razlika krivična in neutemeljena. Do konkretnega sklepa pa v stvari ni prišlo. Zato upamo, da bo sedaj naša prošnja kmalu ugodno rešena.

Društvo se je še posebej obrnilo na senatorja g. Fr. Smodeja s prošnjo naj posreduje v notr. ministr. za ugodno rešitev.

KNJIGARNA

UČITELJSKE TISKARNE

XI. ZBIRKA — DIN 19,—

1. Ewald, Tiho jezero. 2. Fleré, Slike iz živalstva. 3. Korban, Iz mojih temnih dni. 4. Podkrajšek, Pripovedka o vetru. 5. Račić, Belokranjske otroške pesmi.

XII. ZBIRKA — DIN 19,—

1. Pribil, Povest o svetbi kralja Jana. 2. Fleré, Pripovedne slov. nar. pesmi. 3. Gangl, Zbrani spisi, II. zvezek. 4. Zupanc, Belokranjske pripovedke. 5. Dimnik, Kralj Aleksander.

XIII. ZBIRKA — DIN 9,—

1. Baukart, Slovenski Robinson. 2. Ewald, Tiho jezero. 3. Trošt, Moja setev, II. zvezek.

XIV. ZBIRKA — DIN 14,—

1. Gangl, Beli rojaki. 2. Golar, Kmečke povesti. 3. Pugelj, Zakonci. 4. Kosem, Morje.

XV. ZBIRKA — DIN 20,—

1. Jelenc, Spomini 1914.—1918. 2. Matičič, V robstvu. 3. Tagore, Gitandžali. 4. Golar, Pastirjeva nevesta. 5. André, Sedaj vem, kaj je radio.

XVI. ZBIRKA — DIN 20,—

1. Tagore, Gitandžali. 2. Šilih, Nekoč je bilo jezero. 3. Kosem, Morje. 4. André, Sedaj vem, kaj je radio. 5. Derganc, Borba zapada in vzhoda.

XVII. ZBIRKA — DIN 24,—

1. André, Sedaj vem, kaj je radio. 2. Kabaj, Cerknjsko jezero. 3. Kunaver, Na planine. 4. Kunaver, Kraški svet in njegovi pojavi. 5. Golar, Kmečke povesti.

XVIII. ZBIRKA — DIN 24,—

1. Bajželj, Vesele ure. 2. Derganc, Borba zapada in vzhoda. 3. Kurent, Šolski radio. 4. Dertina, Ideali vzgoje. 5. Weber, Etika.

Srečno novo leto
1940.

ž e l i

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Srečno novo leto 1940.

ž e l i t a

KNJIGARNA

»UČITELJSKE TISKARNE« V LJUBLJANI

in podružnica v Mariboru

Srečno in veselo novo leto 1940.

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

IGLIČ FRANC, krojaški atelier
LJUBLJANA, PRAŽAKOVA 10

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1940.

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

JAKOB KAVČIČ, parna pekarna
LJUBLJANA

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem
po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

SREČNO IN VESELO
NOVO LETO

želi vsem svojim članom

ZADRUGA DRŽAVNIH USLUŽBENCEV
ZA NABAVO POTREBŠČIN V LJUBLJANI

1940.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin t. v. v. a. v.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.